

Reindrifftsforvaltningen
Vest Finnmark
20 JULI 2011
2011/2229
S.bh:.....Ark:.....J.nr.....

40 - ORDA

DISTRIKTSPLAN

2011

Forslag av mai 2011
Vedtatt på årsmote

101

Hovedplan

1 BESKRIVELSE AV DISTRIKTET

Distriktet ble formelt opprettet i 1978 og fikk navnet distrikt 40-Orda. Náššáhas har brukt Orda som sommerbeite fra gammelt av.

Distriktets ytre grenser innbefatter Kvænangen kommune i vest og Alta kommune i øst. Distrikt 40 - Orda er derfor knyttet til Troms og Finnmark fylke.

Distriktet grenser til reinbeitedistrikt 33 - Spalcca i vest, distrikt 26 - Lakkonjarga i øst, distrikt 27 - Jaoahkonjarga i nord, distrikt 32 - Silvetnjarga i nord-vest og distrikt 30 - Kautokeino fellesbeite - høst i sør.

Beitetid i sommerdistriktet er mellom 1. juni og 31. september.

1.1 Administrative forhold og organisering

Det er pr. i dag 15 aktive siidaandeler i distriktet, der to er midlertidige enheter under generasjonsovergang. Det er totalt 93 personer tilknyttet disse 15 siidaandelene.

Alle de 15 siidaandels innehavere er aktive driftsutøvere og ved merking av kalver og skilling av flokken ol. er familiemedlemmer, ungdom og kvinner med i felles gjøremål. Dette er viktig for arbeidskapasiteten i distriktet.

Distriktet har mottatt 3 søknader om nye siidaandeler. Søkerne av de nye andelene er reineiere innefor distriktet.

1.2 Beite- og driftsforhold

Total arealet i sommerdistriktet er 436 km² uten fratrekk av impediment (innsjøer, berg, elver og snøleier). Beitekvaliteten er bra og det er nok beite til den flokken som er i distriktet. Distriktet har bare 1 barmarksgruppe og 3 vintergrupper. Distriktet er pr. i dag organisert meget rasjonelt.

1.2.1 Beiter:

Mot kysten av sommerbeitedistriktet dvs. på nordre del er det hovedsakelig forekomster av gress samt flat reinlav. Det finnes også en del skog helt på nordenden av distriktet. I denne sammenheng er området Langdalen svært viktig for distriktet. Her er det tilgang på gress og andre vekster som er spesielt sentral næring for simler med kalv. Disse tidlige grønnbeitene er en nødvendighet på tidlig sommer, da det ikke er grønt på fjellet enda. Senere på sommer kan reinen i tillegg beite litt lengre oppe, når det begynner å grønnes der.

I midtre områder av distriktet er det høyfjellstrekning med spredt vegetasjon (Rášša).

I sørenden er hovedsakelig vegetasjonen flat reinlav og gress. Dette er et viktig naturlig oppsamlingsområde for reinen på høsten

Vår og høstbeitene er i Náššá, Nuhppi og Juvri som innbefatter Alta og Kautokeino kommune. Beite forekomster som finnes her er hovedsakelig flat reinlav og gress.

Distriktet følger midtre -sone beiteavtale, jfr. beiteavtale for midtre -sone.

Náššá/Vuolosvarri er et meget viktig beiteland for vårt distrikt. Distriktet flytter inn i området i april/mai da kalvingen starter. Det er da svært viktig at simlene får ro og at det ikke er unødvendig forstyrrende trafikk i og rundt kalvings området. Når kalvingen er ferdig flytter distriktet inn til sommerbeitene i juni/juli.

I september flytter distriktet inn til Náššá området igjen når parrings -sesongen starter.

Vinterbeite områdene ligger i Øvre Anarjohkka nasjonalpark. Den ene gruppa (Coarvejoga siida) har vinterbeitene i Coarvejohkka området.

De 2 andre gruppene i Bongo siida har høst-vinterbeitene øst for Noarvas mot finskegrensen. Mens vår-vinterbeitene er i Riehttecearru området.

Vinterbeitegrensene følger uskrevne tradisjongrenser mellom nabosiidaer. Vinter områdene grenser også mot Finland.

1.3 Flytte- og trekkleier

Flytteleiet har vært regulert i avtale inngått mellom distrikter tilhørende midtre sone.

Flytteleiet går gjennom kommunene Kautokeino og Alta samt Kvænangen i Troms fylke.

Viktige flytte- og trekkleier i sommerdistriktet er skissert i det vedlagte kartet over sommerbeite distriktet. Flytteveiene er særlig viktig for reindriften og har et særskilt vern etter reindriftslovens § 10.

1.4 Anlegg og motorferdsel

Merke og skillegjerdet ligger i Goas-oaivi, felles skillegjerde i Stuoraoaivi og Stornes.

Distriktet har søkt om tomt til midlertidig gjerde langs Garrajohkka til Eibyelva i Alta kommune. Dette gjerde er en forlengelse av permanent gjerde som er bygd av Boazoaidit A/S.

Distriktet har også søkt om permanent skille- slakte anlegg på Borri sørfor Suolovuopmi fjellstue.

Distriktet står i disposisjon av 15 snøscootere og 15 firhjulinger. Ved ekstra behov brukes flere kjøretøy i drifta.

Fire hjuling brukes langs gjerdene, under flyttingen, ved innsamling, gjeting og transport. Snøscooteren brukes under flyttingen, innsamling, gjeting og transport. Distriktet prøver å begrense barmarkskjøring så langt som mulig.

Distriktet har i høstbeite området 8 hytter ved Salganjavri, 1 ved Ruoddojavri og 1 flyttbar hytte ved Vuoldejavri. I vinterbeite områdene har distriktet 11 gjeterhytter. I tillegg brukes det "gumpier" og lavvoer hele sesongen når det er nødvendig. Distriktet vil vurdere til enhver tid om det er behov for flere hytter både i sommer- høst- og vinterbeite områdene.

Opprusting av anlegg:

Distriktet har søkt om tomt til skillegjerde på Borri ved Suolovuopmi. Etter signaler fra nabo-distrikter og andre, er det ikke innvendinger mot dette. Det er planer om å sette opp en beitehage for slakterein, bygge lasteramp og en "girdno".

Etter denne planen blir det minimalt med nye gjerdene, og ved å bygge i dette området vil det ha minst negative innvirkninger på beiteland. Dette vil også avlaste oss for ekstra utgifter med hensyn til vegreparering. Derfor vil distriktet fortsette å søke om oppføringstillatelse til det planlagte anlegget i Suolovuopmi.

Distriktet har satt opp midlertidig skille/slakte-gjerdeanlegg i Borri. Dette fordi det var distriktets eneste mulighet å ta ut slakterein før og etter brunsten. På denne måten kan distriktet fortsette å slakte på høsten. Distriktet tar ut hoveddelen av slakterein på høsthalvåret, før distriktet flytter inn til vinterbeitene.

Distriktet ønsker foreløpig å videreføre søknad om tomt til det eksisterende gjerde i Eibymoen ved Garrajohkka.

Distriktet *har søkt* om felles gjeterhytte i vår- høstbeite område Nassa.

Slakteanlegg/ slakteavfall

Distriktet har ingen feltslakteanlegg. Mesteparten av slakting av rein foregår på listeførte slakterier.

Gjeterhytter:

Distriktet vil fortløpende vurdere om det er behov for flere gjeterhytter både i sommer-, vår/høst-, og vinterbeiteområdene. Vi viser forøvrig til distriktsinndelingsplanen og søknader om nye tomter til gjeterhytter. Det vil også være behov for driftsbygning for oppbevaring av drifts- utstyr.

Distriktet vil vurdere å søke om offentlige midler til driftsbygning.

1.5 Inngrep og forstyrrelser

Kraftlinje over Orda, Hytteområde i høst/vårbeitet ved Silis-/Avzejávri samt gammer i Njuovnjétávzi (Vesterelvdalen). I sommerbeitedistriktet er det også en del hytter i området Guondanjávri, Bavnjavzegiera, vann omkring Hoallocohkka og Suolojavri. Konsekvensen av kraftlinje over Orda og hytteutbyggingen er de samme som beskrevet under punktet Planlagte inngrep i sommerbeitedistriktet.

De nevnte inngrep har ført til en vesentlig forringelse av beitemulighetene i distriktet. Areal-vernet er uten sammenligning den mest arbeidskrevende del av distriktsstyrets virksomhet. Distriktet finner det frustrerende å oppleve at kommunene behandler de fleste arealsaker, uten å ta hensyn til de samlede konsekvensene for reindriften. I framtiden må Områdestyret gi distriktet sterkere støtte ved arealinngrep, og nytte sin innsigelsesrett som offentlig myndighet i forhold til Plan- og bygningsloven.

Det er kjøring med hundespenn i og rundt kalvingsområdet under kalvingsperioden. Dette er helt uakseptabelt og svært unødvendig, da reinen trenger maksimal ro i denne perioden.

Distriktet erfarer en økt trafikk inn i høstbeite områder under rypejakta. Det er en økt ATV-trafikk, og jegere med hunder i høstbeite/parringsområdene. Det er observert at rein reagerer og blir skremt ut av området pga. skudd, og jaget av jakthunder. Aktører tilknyttet denne trafikken/jakten, tar ikke kontakt med distriktet, for å avklare, el. avverge konflikter. Distriktet ønsker en bedre dialog og forventer at aktører tar kontakt med distriktet.

Distriktet ønsker en "fredning" og økt forståelse for nødvendigheten av at reinen får være i ro og fred under kalving og parringsperioden.

Distriktet har observert en økt barmarkstrafikk inn i beitelandet, og det er kommet flere nye ATV-spor i beitelandet. Disse sporene kan ikke knyttes til aktivitet fra distriktets utøvere.

Det er fremdeles uønsket snescootertrafikk i høst- og vårbeiteland om våren utenfor løypene. Denne trafikken etterlater seg også en del søppel.

Det er lite scootertrafikk på vinterbeitene.

Distriktet har også erfart en økning av ulovlig scooter kjøring. All trafikk utenfor løypa vil trykke sammen sneen slik at den blir hard og kan dermed "låse" beiteareal. Dette kan ha store

konsekvenser for kalvetunge simler; og nyfødte kalver som trenger tilgang på beite. Harde scooterløyper tiner senere enn vanlig snødekke.

Dette kan derfor føre til vanskeligere tilgang på beite, og få uheldige konsekvenser for både simlene og kalvene. En hver form for "låste" beiter kan i verste fall gi utslag i økt dødelighet og lavere vekter på reinen.

Økt trafikk gir økt slitasje på område og mer søppel inn i de områdene ferdsele tilar.

Aktiviteten vil også skremme reinen slik at den skyr de områdene det er trafikk i. Dette vil i praksis resultere i tap av beiteareal.

Vi ser det som svært alvorlig at reinen blir forstyrret rett før kalving, under kalvingsperioden og parringsperioden. Forstyrrende trafikk har ført til at simler aborterer (kaster kalv), eller forlater nyfødte kalver.

Distrikt 40 - Orda ønsker en fortsatt streng praksis ang. dispensasjoner til motorferdsel i Náášá. Distriktet ønsker dialog og involvering ved dispensasjons søknader, når dette angår distriktets beiteområder.

Distriktet ønsker å bli kontaktet og være i dialog med Kautokeino og Alta Kommune i forhold til dispensasjoner som blir gitt når vi har rein i det aktuelle området.

Vi mener at dispensasjons praksisen må være streng, da denne bruk av ATV vil være svært belastende for beitelandet og dermed komme i stor konflikt med reinens behov, og tilgang på beiteland.

Planlagte inngrep i sommerdistriktet:

Distriktet opplever at det har vært planer om utbygging og utbedringer av forskjellige veier til forskjellige formål innenfor distriktet. Distriktet frykter at bedre tilgjengelighet vil føre til ønske om økt hytteutbygging og økt ferdsel. En slik utvikling vil skade reindriften i det aktuelle området ved at reinbeite-arealet innskrenkes betraktelig. Da distriktets utnyttbare arealer allerede er begrenset fordi en stor del av topografien er berg, elver og innsjøer vil en slik utvikling gjøre svært stor skade og være hemmende for en bærekraftig reindrift.

Småkraft har planlagt å bygge kraftverk i Langdalselva på nordenden av vårt sommerbeiteland. Distriktet har uttalt seg i saken og stilt seg uenig i at det bygges kraftverk her. Dette fordi at utbyggingen berører områder rundt Langdalselva som er viktige kjerneområder i sommerbeitelandet. I tillegg vil denne utbyggingen bidra til forringelse av kvaliteten på beitelandet. Statnett planlegger også å bygge en 420KV kraftlinje i Orda som er dobbel så stor som den eksisterende kraft-linja som går over sørenden av sommerbeitelandet.

Distriktet er meget bekymret over utviklingen av inngrepene innenfor vårt reinbeiteland.

Vi ser at det er nødvendig for et bedre vern av reinbeiteområder for sikre fremtidig bærekraftig reindrift i distriktet.

1.6 Rovdyr og andre tap

Rovdyrbestanden har økt kraftig, bestanden har fast oppholdssted i kalvingsområdet. Det er i 2010 funnet en ny yngling av jerv midt i vår- høstbeite området. Distriktets medlemmer observerer daglig under gjeting at rovdyrbestanden er økende.

Distriktet er misfornøyd med erstatningsutmålingene og utbetalingene for distriktet. Siidaandelene får ikke lik behandling av søknadene om rovvilttap. Dette forholdet har distriktet klaget til Fylkesmannen i Finnmark.

Distriktet har intensivert gjetingen men klarer allikevel ikke å forhindre tapene.

Distriktet er urolig for de høye tapstallene, og ønsker derfor å sette i verk tiltak for å redusere tap av rein. Noen av de tiltak distriktet har vurdert er:

- Redusere rovdyr bestanden ved søknad om fellingstillatelse.
- Parasitt bekjempelse
- Unngå sammenblandinger om sommeren
- Søke tilskudd for å forebygge tap av rein til rovdyr
- Distriktet krever mer rettferdig utmåling av erstatninger for tap av rein til rovdyr.

1.7 Produksjon og reintall

Distriktet har laget en 3-års plan, som tar sikte på å øke produksjonen. Denne modellen viser også hvordan vi arbeider for å beregne reintall mot produksjon. I driftsåret 2009/2010 har vi gjennomført først del av denne planen, og samtidig fulgt de pålagte slaktekravene.

Distrikt 40 benytter områdene Nuhppi / Juvri i distrikt 30 til beiting, i perioden 20 august til 20 september. De øvrige distrikter i midtre sone bruker området til gjennomflytting. Distrikt 40 bruker nuhppi/ juvri området også etter brunst oktober/november i hht. midtre - sone avtalen der distriktene har blitt enige om beitebruken av distrikt 30. Distriktets driftsmønster med innflytting til Orda i slutten av juni, og utflytting i slutten av august er ikke av nyere dato. Allerede fra gammelt av hadde siidaene til distriktet samme driftsmønster som i dag. Beitebruken i distriktet er i tråd med distriktets oppfatning om anvendelsen av beitelandet.

2 FRAMTIDIG UTNYTTING AV DISTRIKTETS SAMLEDE BEITERESSURSER

- Det foreligger i dag ingen opplysninger og planer om avvikling eller annen form for store reduksjoner av reintallet.
- Driftsenhets -status se pkt. 1.1.
- Distriktet vil fortsette med å ivareta, beskytte og forvalte det nåværende beite -areal, samtidig fortsette arbeidet med å få respekt for reinen med å bidra til ro i beitelandet, og en reell beskyttelse mot unødvendig motorisert ferdsel utenfor offentlige løyper.
- Distriktet motsetter seg utvidelse av hyttefelt/gammebygging (som ikke er tilknyttet distriktet) anlegg som vil kreve utbygging av nye veier, utvidelse av jordbruksareal og plantefelt som vil innskrenke beitelandet og føre til økt trafikk.
- Distrikts gjerdene må vedlikeholdes (pkt. 1.4) for å være effektive. Distriktet leter etter økonomiske løsninger for å ha mulighet til å vedlikeholde gjerdene. Effektive gjerder vil også redusere motorferdselen i området. Mindre trafikk vil igjen gi roligere rein og samtidig bedre utnyttelse av beitelandet.
- Distriktet vil fortsette å søke om oppføringstillatelse til det planlagte anlegget i Suolovuopmi.
- Høst -vår og sommerbeitene benyttes i henhold til en felles avtale med distriktene i midtre -sone, "Midtre -sone avtalen".